

Rapport (steg 1 och 2)

Koppling mellan utbildnings-, yrkes- och branschuppgifter för bättre information vid studie- och yrkesval och matchning

Processägare: SCB

Deltagande myndigheter/aktörer: Skolverket, UHR, UKÄ, MYH, Folkbildningsrådet, Arbetsförmedlingen och ESF-rådet.

Det här dokumentet beskriver resultat från steg 1 och 2 i uppdraget, se bilaga 1.

Förslag till beslut på styrgruppsmöte 2025-12-12

- **Alternativ 1: Styrgruppen fastställer rapporten och avslutar projektet. Styrgruppen diskuterar potentiella områden för fortsatt arbete inom MSV KLL.**
- **Alternativ 2: Styrgruppen fastställer rapporten och förlänger projektet för att även steg 3 enligt uppdragsbeskrivning ska kunna genomföras inom ramen för projektet. I detta fall ses den här rapporten som delrapport i uppdraget.**

Arbetsgruppen bedömer att information om hur utbildningar och yrken hänger ihop är värdefull information vid studie- och yrkesval samt matchning. Behovet av branschuppgifter har inte visat sig vara så stort. Alla relevanta webbplatser skulle kunna visa upp mer information för att hjälpa individer och de som behöver informationen för vägledning och matchning. Även analytiker på myndigheterna har nytta av information om vanliga yrken efter olika utbildningar och vanliga utbildningsvägar till olika yrken.

Det är möjligt att med hjälp av registerdata ta fram information om vanliga yrken efter olika utbildningar och vanliga utbildningsvägar till olika yrken. Statistiken kan tas fram inom ramen för respektive myndighets statistikproduktion eller samlad av SCB. I båda fallen behöver metoder och avgränsningar samordnas. Frågan om ansvarsfördelningen behöver utredas vidare.

Innan informationen kan tas fram behöver flera beslut tas. Det handlar främst om populationsavgränsningar och ställningstaganden, men också finansiering av framtagning av informationen i ett utvecklingskedje och sedan på lång sikt.

Steg 1 Klargöra användarbehoven

Arbetsgruppen, bestående av analytiker från alla myndigheter, har under sommaren arbetat med att klargöra användarbehoven. Utgångspunkt togs i respektive myndighets webbplats/tjänst som visar information om utbildningar och yrken. Dessa tjänster används vid studie- och yrkesval.

Arbetsgruppen träffades och gick tillsammans igenom respektive webbplats/tjänst för att undersöka vilken information som visas och vilka utvecklingsmöjligheter som finns. Resultatet av analysen sammanfattas i figur 1 på nästa sida.

Myndigheterna har kommit olika långt med att redovisa möjligheter på arbetsmarknaden efter olika utbildningar. Längst har UHR kommit för yrkesexamensprogrammen. Där visas UKÄ:s etableringsstatistik i direkt anslutning till utbildningstillfällen. Den statistiken skulle lätt kunna visas för alla program och sedan kompletteras med information om de vanligaste yrkena. Information om yrken och arbetsmarknadsutsikterna för dessa yrken kan sedan hämtas från Arbetsförmedlingen.

Arbetsförmedlingen har kommit långt med att visa vilka utbildningsformer som kan ha utbildningar som leder till respektive yrke, men konkreta utbildningstillfällen visas bara för arbetsmarknadsutbildningar. Fler konkreta utbildningsvägar och utbildningstillfällen skulle kunna visas.

Figur 1. Myndigheternas tjänster för studie- och yrkesval samt matching

Myndighet	Webbplats	Användargrupper	Kommentar	Information om arbetsmarknaden	Utvecklingsmöjligheter
Skolverket	www.utbildningsguiden.se	Elever SYV/AFs arbetsförmedlare Vårdnadshavare för yngre barn Vuxna som vill läsa på komvux	Information om grundskola, gymnasieskola, komvux.	För yrkesprogrammen visas information om yrken (AF). Det är programråden som har gjort urvalet i samråd med branschrepresentanter.	Redovisa statistik om vanliga yrken efter gymnasiet. Möjliggör i sin tur en länkning till mer information om yrken hos Arbetsförmedlingen och SCB. Redovisa statistik om vanliga utbildningsvägar efter gymnasiet. Möjliggör länkning till andra utbildningssidor.
UHR	www.antagning.se	Sökande till högskolan	Här söker man till högskolan		
	www.studera.nu	Potentiella studenter	Här finns information om högskoleutbildningar	För yrkesexamensprogram visas etablering på arbetsmarknaden (UKÄ). Det finns också information om löner (SCB) och arbetsmarknadsutsikter (AF) för olika yrken.	Redovisa statistik om etableringsgrad för alla program, inte bara yrkesexamensprogram. Redovisa statistik om vanliga yrken för alla program. Möjliggör i sin tur en länkning till mer information om yrken hos Arbetsförmedlingen och SCB.
MYH	www.yrkeshogskolan.se	Potentiella studerande		Ingen information om arbetsmarknadsutfall	Redovisa statistik om sysselsättning och vanliga yrken, exempelvis för detaljerade utbildningsinriktningar (SUN5). Möjliggör i sin tur en länkning till mer information om yrken hos Arbetsförmedlingen och SCB.
	www.myh.se	Utbildningsanordnare		Statistik om arbetsmarknadsutfall och arbetsmarknadens behov	
FBR	www.folkhogskola.nu	Potentiella studerande	Drivs inte av FBR utan folkhögskolornas intresseorganisationer	Ingen information om arbetsmarknadsutfall eller utbildningsvägar efter studierna	Redovisa statistik om vanliga yrken och vanliga utbildningsvägar. Möjliggör i sin tur en länkning till mer information om yrken hos Arbetsförmedlingen och SCB. Möjliggör länkning till andra utbildningssidor.
AF	Hitta yrken - Arbetsförmedlingen	Personer som står inför yrkes- /utbildningsval Vägledare	På sidan Yrken och framtid finns flera olika tjänster för yrkesval, här fokus på Hitta yrken	Ingående information om yrken, arbetsuppgifter, lön, jobb möjligheter idag och i framtiden, vilka förmågor som krävs, utbildningsvägar till yrket och liknande yrken	Redovisa information om vanliga utbildningsvägar till yrket. Möjliggör länkning till utbildningssidor.

Informationen är också användbar för analytikerna

Vi konstaterade att alla myndigheter i sitt analytiska arbete har behov av mer information om hur utbildningar och yrken hänger ihop. Materialet kan förbättra utbildningsmyndigheternas analyser av utbildningars arbetsmarknadsresultat och ge information om hur utbildningarna bidrar till kompetensförsörjningen. Materialet om utbildningsvägar till olika yrken skulle också kunna bidra till analysen av hur stort potentiellt utbudet personer med en viss utbildning är inom olika yrken.

Steg 2 Utreda om kopplingar kan tas fram och vad det kräver

Arbetet har visat att det inte krävs några nya kopplingar mellan klassifikationerna SUN och SSYK. En bedömning av hur utbildningsinriktningar enligt SUN 2020 och yrken enligt SSYK 2012 matchar finns redan framtagna i SCB:s matchningsbedömningar (se www.scb.se/am9906). I stället behövs statistik om vad olika utbildningar faktiskt leder till för yrken och vilka utbildningar som leder till olika yrken. Matchningsbedömningarna kan utgöra en grund för att på ett effektivt sätt ta fram sådan statistik. Ett viktigt steg i arbetet är att undersöka om alla utbildningstillfällen kan kopplas till SUN2020 och om det finns förbättringsmöjligheter för den processen.

Statistik om vanliga yrken efter olika utbildningar

- avser personer som tagit examen från olika utbildningar, sannolikt avgränsad till personer med någon form av etablerad ställning på arbetsmarknaden
- visar deras vanligaste yrken, oavsett om yrket matchar utbildningen eller inte.

Figur 2 visar hur vanliga yrken efter olika utbildningar skulle kunna tas fram.

Statistik om vanliga utbildningsvägar till yrken

- avser nya inom ett yrke som nyligen tagit examen
- visar de vanligaste utbildningsvägarna. Här kan vi få hjälp av SCB:s matchningsbedömningar för att bedöma vilka utbildningar som är relevanta att visa upp.

Figur 3 visar hur vanliga utbildningsvägar till olika yrken skulle kunna tas fram.

Just nu konkretiserar arbetsgruppen hur vanliga yrken och vanliga utbildningsvägar skulle kunna tas fram. Det krävs ett flertal avgränsningar och ställningstaganden innan data kan tas fram. Dessa behöver beslutas av styrgruppen. Som en bilaga finns en bruttolista med frågor att utreda och ta ställning till. I del av frågorna kommer vi kunna använda oss av SCB:s matchningsbedömningar.

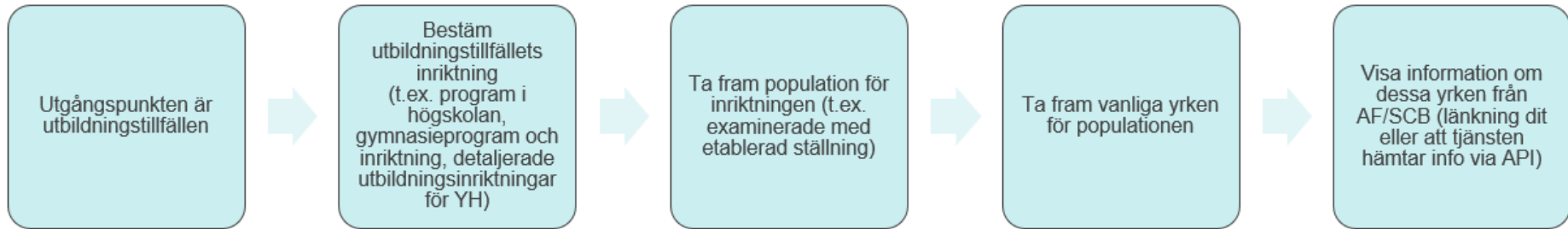
I arbetet med att ta fram statistiken kommer myndigheternas olika erfarenheter av att analysera kopplingen mellan utbildningar och yrken vara av stort värde.

Ansvar för och finansiering av utveckling och förvaltning

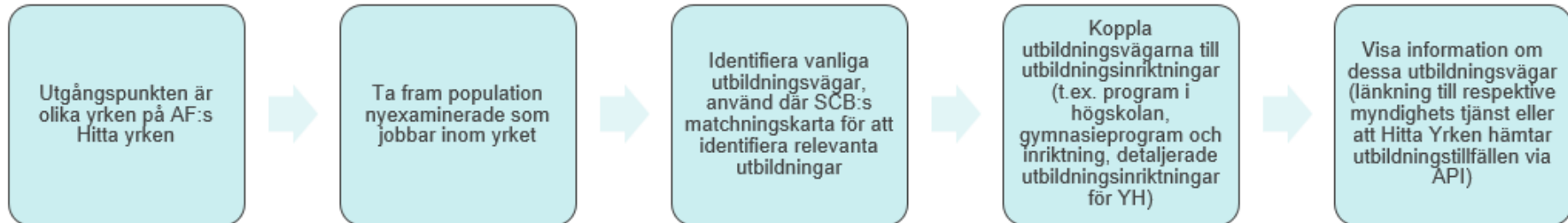
Statistiken kan tas fram hos respektive myndighet som en del av den ordinarie statistikproduktionen, eller i ett enhetligt system och då förslagsvis av SCB. Principer och ställningstaganden ska i vilket fall vara så enhetliga som möjliga och diskuteras i MSV. Ett enhetligt system bygger på att alla myndigheter är överens.

För- och nackdelar med dessa två sätt behöver utredas. I det ligger också att utreda vilka resurser som krävs för att dels ta fram statistiken initialt, dels att uppdatera den. I förvaltningsfrågan ligger också frågan hur ofta statistiken ska uppdateras.

Figur 2. Vanliga yrken efter olika utbildningar

Figur 3. Vanliga utbildningsvägar till olika yrken

Reflektioner kring frågor som ligger utanför uppdraget

En djungel av information

Genomgången av tjänsterna samt analysen av utvecklingsmöjligheter vad gäller koppling mellan utbildning och yrke visar att information om utbildningar och yrken är fragmenterad. Informationen är organiserad utifrån myndigheterna och deras ansvarsområden i stället för att ge en användarcentrerad helhetsbild. Hur ska individen veta var den ska leta efter information? Nu krävs ganska stora kunskaper av individen och av studie- och yrkesvägledare för att navigera mellan olika webbplatser.

Det saknas information om vilken utbildningsform som är relevant för individen och vilka förväntningar en potentiell studerande kan ha på en utbildning. Det gäller svårighetsgraden och upplägget för utbildningarna, men också förväntat arbetsmarknadsutfall. Exempelvis finns det utbildningar med snarlika benämningar inom alla utbildningsformer (till exempel spelutvecklare) – men vad skiljer dem åt? Och vilken utbildning passar för olika typer av studerande?

Skolverkets sida www.utbildningsguiden.se omfattar förvissa alla utbildningsformer, men det är ändå myndigheternas egna tjänster som är mest utvecklade och som används mest. Vi har hittat två helhetslösningar som verkar intressanta:

- Den norska sidan [Forside | Utdanning.no](http://Forside|Utdanning.no)
- Trygghetsfonden TSL har tagit fram flera tjänster för arbetet med omställningsstudiestödet, bland annat utbildningsprognos.se som visar utbildningar och arbetsmarknadsbedömningar ("bedömningsunderlag för att se om den här utbildningen kan stärka din ställning på arbetsmarknaden"). Bedömningen bygger på flera olika källor och texten verkar ai-genererad.

Det regionala perspektivet saknas

Potentiella studerande behöver veta vilka utbildningar som finns där de bor och var jobben som utbildningen syftar till finns i landet. Det finns ingen information om de olika utbildningarnas regionala arbetsmarknadsutsikter.

Det saknas också information om utbildningarna är designade och dimensionerade för den regionala arbetsmarknaden eller om det finns relevanta jobb i hela landet. Allt fler utbildningar ges på distans och motsvarande information är avgörande även för dessa utbildningar.

Bilaga 1 - Bruttolista med frågeställningar att ta ställning till i steg 3

Avgränsning av populationen

- Yrken efter utbildning
  - Examinerade eller också de som (nästan) fullföljd utbildningen utan att ta examen
  - Etablerade (etableringsmått för gymnasiet/högskolan) eller fler/andra grupper?
  - Personer som inte läst vidare inom andra utbildningsformer efter examen
- Utbildningsvägar till yrken
  - Nya inom yrket som nyligen tagit examen
  - Eventuell avgränsning till etablerade så att populationen stämmer överens med den för "Yrken efter utbildning"

Redovisningsgrupper (vanliga yrken efter olika utbildningar)

- Vilken detaljeringsgrad ska vi redovisa informationen för? Exempelvis program på högskolan, program/inriktning på gymnasiet, detaljerade utbildningsinriktningar (SUN5) för YH

Mättdpunkt

- När ska vi mäta vanliga yrken efter olika utbildningar? Vad blir bäst utifrån ett användarperspektiv respektive ett dataperspektiv?
- Ska flera årgångar (hur många) slås ihop för att få större grupper och för att undvika variation mellan enstaka år?

Brister i datamaterialet

- Hur hantera personer som saknar uppgift om yrke?
- Hur hantera personer utan uppgift om utbildning?

Hur många yrken respektive utbildningsvägar ska redovisas och med vilken detaljeringsgrad?

- Syfte är dels att visa vanliga vägar, dels att visa på alternativ som kan vara mer ovanliga.
- Skillnad på det som redovisas för studie- och yrkesval och det material som används för analys.

Utvidga arbetet till att också omfatta vanliga utbildningsvägar efter utbildningar?

- För gymnasiet finns behov av information om utbildningsformer och program efter olika program/inriktningar. När den informationen finns kan man koppla på information om efterfrågan på dessa utbildningar (högskolan mfl). Skolverket undersöker nu vilka program på högskolan som olika gymnasieprogram/inriktningar ger behörighet till.
- Exempel för hela kedjan: det är vanligt att elever med gymnasieexamen från naturvetenskapliga programmet läser civilingenjörsprogrammet på högskolan. Då kan man redovisa dels hur många som läser civilingenjörsprogrammet, dels vilka yrken som är vanliga efter civilingenjörsprogrammet och sedan information om dessa yrken.

Hur ska informationen publiceras/offentliggöras?

- Ska det vara en del av den officiella statistiken?
- Ska det publiceras i särskild ordning?

Kvalitetssäkring

- Inriktningen är nu att ha olika utgångspunkter för de två delprojekten. För vanliga yrken visas alla yrken upp, oavsett matchning mellan utbildning och yrke. För vanliga utbildningsvägar ska bara relevanta utbildningar visas upp. Det kommer leda till inkonsistenser, t.ex. att ett yrke är vanligt efter en viss utbildning men att utbildningen inte är en vanlig utbildningsväg för yrket. Det behöver vi förhålla oss till.
- En manuell bedömning av materialet för vanliga utbildningsvägar. Vi behöver analysera om SCB:s matchningsbedömningar är tillräckliga för att avgränsa vilka utbildningsvägar som ska visas upp.

Bilaga 2 Uppdragsbeskrivning

Uppdragets bakgrund

Under lång tid har olika aktörer uttryckt behov av kopplingar mellan information om utbildningar, yrken och branscher. Det handlar främst om kopplingen mellan utbildningar och yrken, men även branschinformation kan vara relevant i sammanhanget. Det finns flera olika utgångspunkter och användningsområden för sådana kopplingar. Det här uppdraget avgränsas till att handla om behov av information för utbildnings- och yrkesval.

Det är främst utbildningsmyndigheterna (Skolverket, UHR, UKÄ, MYH) och Arbetsförmedlingen som arbetar med att presentera information till blivande studenter/arbetssökande för utbildnings- och yrkesval. Bland annat har frågan diskuterats inom EMIL-gruppen. UHR har beskrivit problemet i ett PM om integration av yrkes- och arbetsmarknadsdata i myndighetens studieinformation (drn 00011-2024). Det finns givetvis många privata aktörer som också ger information för utbildnings- och yrkesval, bland annat utbildningsanordnare, arbetsmarknadens parter och omställningsorganisationerna.

Inom ramen för regeringsuppdraget Datainfrastruktur för kompetensförsörjning och livslångt lärande undersökte SCB 2023 tillsammans med några andra myndigheter möjligheten att maskinellt skapa kopplingar eller nycklar mellan klassifikationerna för utbildning (SUN), yrke (SSYK) och bransch (SNI). Arbetet utgick inte från användarbehov utan var ett experimentellt, teoretiskt arbete.

Slutresultatet visade att de maskinellt framtagna kopplingarna inte svarade mot användarbehovet. Arbetsförmedlingen har lång erfarenhet av att ta fram kopplingar mellan utbildningar och yrken. De har kommit så långt att det finns flera olika demotjänster, dock visas dessa inte upp på Arbetsförmedlingens hemsida eller är kända bland de andra myndigheterna.

Det här arbetet ska ta sin utgångspunkt i myndigheternas konkreta behov att utöka informationen som visas på deras hemsidor. Att utgå från befintliga lösningar och beakta kända problem med olika metoder och datamängder är givetvis viktiga utgångspunkter i arbetet.

SCB har bra förutsättningar att driva ett utvecklingsarbete som resulterar i att myndigheterna får den information de efterfrågar. Det handlar om kunskaper om relevanta klassifikationer och om statistik och data på utbildnings- och arbetsmarknadsområdet. SCB har också vana att arbeta samordnande med olika typer av användare.

Syfte och mål med uppdraget

Kopplingar mellan utbildningar, yrken och branscher kan användas för att myndigheter och privata aktörer ska kunna ge bättre information till individer som står inför ett utbildnings- eller yrkesval. För att konkretisera behovet listar vi här några exempel på frågor som individer kan vilja få svar på vid utbildnings- och yrkesval.

- Jag vill jobba som yrke x – vad ska jag studera?
- Jag vill jobba inom bransch y – vilka yrken finns inom den branschen?
- Jag har utbildning z – vilka yrken kan jag jobba inom?
- Jag har utbildning z – vilka branscher kan jag jobba inom (=vilka företag kan vara intressanta för mig att söka jobb hos)?
- Vilka är möjligheterna till arbete efter utbildning z?
- Jag har yrke x och vill vidareutbilda eller skola om mig. Vad kan vara lämpliga utbildningar?

De olika myndigheterna har valt olika angreppssätt och lösningar för att ge så bra information som möjligt utifrån sina förutsättningar och tillgång till data. Målet med arbetet är att ta fram gemensamma principer och hitta en struktur för att information om kopplingar mellan utbildning, yrke och bransch ska kunna tas fram och tillgängliggöras som öppna data.

Förväntade resultat av uppdraget

Arbetet ska resultera i nya datamängder om kopplingen mellan utbildningar, yrken och branscher som myndigheterna vill presentera på sina webbsidor där det finns information för utbildnings- och yrkesval. En del av uppdraget är att ta fram förslag på långsiktigt arbetssätt för att underhålla och utveckla informationen.

Arbetet kan delas in i olika faser.

1. Till en början behöver användarbehoven klargöras. Vilka uppgifter vill myndigheterna visa upp på sina webbsidor? Det är tänkbart att behoven ser olika ut för de olika myndigheterna. För vissa typer av utbildningar kan det exempelvis vara relevant att ange målyrken, för andra är det mer relevant att redovisa de vanligaste yrkena. På samma sätt kräver vissa yrken specifika utbildningar (gäller bland annat legitimationsyrkena), för andra finns flera olika vägar till yrket.
2. Därefter behöver utredas om det är möjligt att uppfylla myndigheternas behov och vad det skulle kräva.
3. Därefter följer ett beslut om en eventuell genomförandefas.

Den första fasen skulle kunna genomföras under våren 2025 och den andra under hösten 2025. Beroende på utfall på den andra fasen kan genomförandet komma igång olika snabbt. Olika lösningar kommer också ta olika lång tid.